

części do Rawy odniesiony, i tam im oddany być ma a nie gdzie indziej iedno na obronę, a tę potrzebę państw tych Naszych obracać się ma. Który pod tenże warunek czwartej części podajemy, że z tego na przyszłym sejmie dostateczną liczbę uczynić ^{as}-będą powinni^{as}. Z którego gdzieby co zostawało, tamże schowano być ma, tak iako inne pieniądze czwartej części, o czym w konstytucyi szerzej jest opisano. A w Wielkim Księstwie Litewskim do Wilna, do rąk urodzonego Mikołaja Naruszowicza^{at} podskarbiego ziemskiego i deputatów do niego na to przydanych, księdza Janusza Swierskiego, marszałka Naszego, Andrzeja Perska podkomorzego trockiego oddawan być ma i tak chowan i szafowan iako to wyżej odmieniono jest, na obronę i na potrzebę wszystkich państw Naszych.

A na lepsze tych wszystkich rzeczy świadectwo pieczęć Naszą przycisnąćśmy rozkazali. Działo się w Lublinie na sejmie koronnym walnym lubelskim, dnia 11 miesiąca Augusta roku Pańskiego 1569^{au}, a panowania Naszego 40^{av}. **Franciscus Krasiński Regni Poloniae vicecancellarius** *So Relatio reverendi Francisci Krasiński, praepositi Plocensis, archidiaconi Varsaviensis et Regni Poloniae vicecancellarii.*

**XI. OBLIGATIO SUMMARUM INFRASCRIPITARUM
PER SACRAM REGIAM MAIESTATEM MILITIBUS INFRANOMINATIS
[25 CZERWCA 1569 R.]**

Zygmunt August, z Bożej łaski Krol Polski, Wielkie Książę Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie etc. pan i dziedzic. Oznajmujem wszem i każdemu z osobna, komu tego będzie wiedzieć potrzeba, iż kiedy był przypadek czas zapłacie żołnierzom Naszym polskim, którzy w Litwie przeciwko moskiewskiemu Nam służyli, na Świątki przeszłe [29 V] **in hoc anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo nono**, wedle obietnice Naszej słownej królewskiej, którąmy beli uczynili w Lublinie [w] poście w piątek przed Wielką Nocą in **anno hoc** 1569, względem listów Naszych pierwszych, ktorychmy dali beli pierwszy w Grodnie in **anno Domini** 1565, a potym drugi w Lublinie in **anno Domini** 1566 księżycy maja dnia 25, i trzeci zaś w Lublinie in **eodem anno 1566 die 7 Septembris**, pod pieczęcią Naszą koronną i ręką Naszą podpisane; tedy My nie mogąc na ten czas temu dosyć uczynić, abyśmy im beli służbę zasłożoną zapłacić mogli przez niedostatek na ten czas skarbu swego, użyliśmy ich, aby Nam ieszcze czasu pomknęli od daty tego listu do Świątek blisko przyszłych [14 V] **in anno** 1570. Aby zatym mogliśmy się wolnie starać i nabywać pieniędzy na zapłacenie służby ich, a iżby na tym poniknieniu i odłożeniu czasu nie zawodzili się ani szkodowali, tedy My referując się na pierwsze listy od Nas im dane, a na wierchu mianowane (które zachowujemy w mocy **et firmas, gratas et validas** mieć chcemy) we wszystkich klauzulach, punkciech i od nawiętszego do namniejszego artikulech, **ut neque gener alit as specialitati, neque specialitas generalitati in nullo deroget**. Teraz tym niniejszym listem i tym Naszym z kancelaryi Naszej więtszej wydanym słowem Naszym królewskim uiszczonim, ręką Naszą własną podpisanim i pieczęcią koronną utwierdzonim upewniamy ie w tym i uiszczamy, a słowem Naszym królewskim obiecuiemy, tak sami za Nas iako i za potomki swe (ktobykolwiek był po Nas królem polskim), gdzieby nas Pan Bog z wolej swej świętej z tego świata powołał, naprzód siebie sami, potym potomki swe obligując na wszystkich dobrach Naszych, którekolwiek we wszystkich państwach Naszych gdziekolwiek mamy, **nullis exclusis**, że zapłatę dostateczną na blisko przyszły dzień świąteczny in **anno** 1570 mieć będą. Cokolwiek im wszystkim i każdemu z osobna za służbę dłużno się zostało wedle obliczenia każdego z nich i wszystkich społem, w skarbie Naszym koronnym iuż im ani nic za szkody iakokolwiek mianowane ani za skarbane nie wytrącając, ale zapłatę dostateczną i zupełną wezmą, tak iako któremu się winno. To iest, mianowicie wielmożnem, urodzonim, szlachetnim, uczciwym: Anzelmowi Gostomskiemu kasztelanowi płockiemu złotych dziewięć tysięcy czterdzieści i dwa; Stanisławowi Cikow-

^{as-as} MK i Ossol.: powinni będą. ^{at} MK. Narussowicza. ^{au} MK i Ossol. data napisana jest słowami. ^{av} MK i Ossol. słownie: czterdziestego.

skiemu z Wojsławic, podkomorzemu krakowskiemu, który był nad temi żołnierzmi hetmanem w Litwie złotych sześć tysięcy pięćset czterdzieści i cztery, groszy piętnaście; rocie Leśniowskiego złotych dziesięć tysięcy trzysta sześćdziesiąt i dziewięć, groszy 26, halerzy 9; Wildze złotych^a 2274, groszy 25; Marfcinowi Kazanowskiemu złotych 5054, groszy 23; Janowi Gizickiemu złotych 4277, groszy 6; Pileckiemu złotych 4014; Koteckiemu [złoty] 4277, groszy 18; Gorajskiemu złotych 5076; Trzebnickiemu złotych 3491, groszy pułdziesiąt; Dersniakowi złotych 2457, groszy 18; Stanisławowi Wąsowiczowi złotych 2251; Pawłowi Secygniowskiemu złotych 3364, groszy 15; Chrzystofowi Tarnawskiemu złotych 8512, groszy 13; Mikołajowi Wąsowiczowi złotych 6117, groszy 13; Zebrzydowskiemu złotych 5066, groszy 15; Kozielskiemu złotych 4332; Stanisławowi Przyjemskiemu złotych 5 824, groszy 22; Gabrielowi Rębowskiemu złotych 5754, groszy 19; Oleśnickiemu złotych 2942, groszy 15; Gródeckiemu złotych 622, groszy 15; Świdorskiemu złotych 45 01, groszy 25; Mikołajowi Sieniawskiemu złotych 5044, groszy 15, pieniędzy 9; Jakubowi Secygniowskiemu złotych 10459^b, groszy 27; Beldowskiego rocie złotych 4703, groszy 15; Bratoszewskiemu złotych 69; rocie Stanisława z Gorki złotych 1535, groszy 15. A ci wszyscy wysszej mianowani służbę iezdną służyli; których summa zatrzymana współ złączona uczyni złotych sto dwadzieścia i siedm tysięcy, dziewięćset ośmdziesiąt i dwa, groszy półsiodma. A potym tym, którzy służbę pieszą służyli: naprzód Janowi Rembowskiemu złotych 1643^c, groszy 22; Janowi Wierzbickiemu złotych 5939, groszy 12; Lubiatowskiemu złotych 1693; Gołubickiemu złotych 1115; Owsieńskiemu złotych 1863, groszy 18, halerzy 9; Stanisławowi Brożynie [złoty] 2583, groszy pułsiodmnasta; Janowi Pisarskiemu złotych 1979; Wrzeszczowi złotych 1590, groszy 15; Piotrowi Górskiemu złotych 1435, groszy 9; Wyżdzie złotych 684, groszy 4; Wierzbowskiemu złotych 2469, groszy 3; Dobrosołowskiemu złotych 1649, groszy 15; Ruskowskiemu złotych 391, groszy 13; Radoszyckiemu złotych 575, groszy 4; Stanisławowi Marchockiemu^d złotych 775; Strze- szewskiemu złotych 1322, groszy 3; Szymakowskiemu^e złotych 81; Karlińskiemu złotych 1941, groszy 15; Dymitrowskiemu złotych 1561, groszy 3; Snieszkowi złotych 422, groszy 15; Warszawskiemu złotych 167; Bragnickiemu złotych 114, groszy 15; Trzebeckiemu złotych 192, groszy 4; Woźnickiemu złotych 319, groszy 15; Bystrzykowskiemu złotych 186, groszy 15; Rożnowi złotych 453, groszy 4; Wielogłowskiemu złotych 345, groszy 15; Rusieckiemu złotych 166, groszy 17. Których wszytkich pieszo służących wyszej mianowanych summa uczyni złotych trzydzieści i trzy tysiące sześćset sześćdziesiąt i pięć, groszy 27. Summa tedy oboja, która się winna rotmistrzom, tak iezdny iako i pieszym, uczyni złotych sto sześćdziesiąt i jeden tysięcy, sześćset czterdzieści i ośm, groszy 3. Summę tedy tę wszytkę wyszej [mianowaną], mianowicie iako któremu dłużną opisaną, której iest in **summa** złotych sto sześćdziesiąt i jeden tysięcy, sześćset czterdzieści i ośm i groszy 3, **modo supranominato** obiecujemy się na Świątki blisko przyszłe iuż wyszej mianowane zupełnie położyć w Radomiu. I tam każdemu wedle obliczenia [z] wierzchu mianowanego zupełnie zapłacić tak, iż choćby też który umarł, tedy potomstwu iego to co nań przyść miało będzie odłożono, nic nie umniejszając, także ktoby sam być nie mógł **propter legale impedimentum**, tedy plenipotent jego te pieniądze weźmie. A tam na ten czas, kiedy im zupełnie sposobem wyszej mianowanim zapłacimy wszytkim, iako są wyszej opisani, i każdemu z osobna albo potomkom albo plenipotentom ich, tedy Nas mają spoinie kwitować i listy Nam Nasze w tej mierze po wszytki czasy im dane wrócić. A ktoby nie był na ten czas abo potomek abo plenipotent jego, tedy pieniądze, które nań przyszły, w grodzie zostawić u ksiąg urzędu grodzkiego, aż się ozowie i tam kwit dostateczni udziela, tedy mu pieniądze mają być w grodzie wydane. Jeśli, żeby więc, czego Panie Bożej uchowaj, żebychmy im na ten czas i na miejscu mianowanim i sposobem wyszej opisanim pieniędzy tych nie dali i zupełnie nie zapłacili, tedy My dozwalamy tym przerzeczonim wszytkim rotmistrzom z ich towarzyszmi i pachołki, i dobrowolnie tym listem Naszym dopuszczamy, że będą mogli wjechać i więzdząć^f w dobra Nasze, tak wszytki iako w każde z osobna, ktorego-

^a Od tego momentu w MK sumy podawane są już tylko cyframi. ^b Suma ta podana jest słownie. ^c Ta i dwie kolejne sumy podane są słownie. ^d Odczyt niepewny; może też być: Maichockiemu. ^e Odczyt niepewny; może też być: Szmiakowskiemu. ^f więzdzacz.

kolwiek są gdziekolwiek we wszystkich państwach Naszych, iężdząc z iednego w drugie, biorąc sobie żywność wszelaką tak sobie, iako koniom, iako też i wszystkie inne potrzeby swe stamtąd opatrując, tak sobie iako i towarzyszom i sługom swym i mieszkając gdzie się im tak wszystkim spoinie iako po części, iako i każdemu z osobna upodoba. A to dotąd, póki się im dostateczna zapłata od Nas nie stanie. A to takowe branie niema im być w służbę rachowane ani wytracono, ani za żadne gwałtowne branie od Nas ani od nikogo poczytano (cobysiękolwiek tam stało) i to ani wszystkich ani żadnego z osobna i namniejszego pozywać nik[t] nie będzie mógł, ani do żadnego urzędu przyciągać ani przed Nas ani imieniem Naszym od instygatora Naszego ani od żadnego tam **publice quam private personae**, i owszem co by się kolwiek tam stało, **omnia pro rato et grato** przyjąć mamy, iakoż i teraz przyjmujemy i każdy przyjąć ma. A ieśliby który z tej gromady abo spoinie abo z osobna był pozwan, choćby go abo ich **in contumaciam** zdano i prawo na koniec **ad ultimum punctum** przewidziano, tedy to ani wszystkim ani żadnemu z osobna szkodzić nie ma ani potomkom ich i każdego z nich. Owszem, od każdego takiego pozwania i prawa przewidzenia My **ex nunc** i na potomne czasy wszystkie i każdego wolne i wolnemi czynimy i na ten czas wolne i wolnim uczynić będziemy powinni i potomkowie Nasi będą powinni. A dla lepszej pewności tego wszystkiego, co wyżej jest napisano, list ten na się przerzeczom żołnierzom dawamy ręką Naszą podpisany i pieczęcią koronną zapieczętowany. Dan na sejmie walnym koronnym lubelskim **die 25 mensis Juni, anno Domini 1569, regni vero Nostri anno 40. Praesentibus reverendissimo et reverendis in Christo patribus dominis Jacobo Uchański archiepiscopo Gnesnensi, legato nato et Regni Poloniae Primate, Philippo Padniewski Cracoviensi, Stanisłao Karnkowski Cuiaviensi, Adamo Konarski Poznaniensi, Petro Myszkowski Plocensi et Alberto Starozrzebski Chelmensi episcopis, necnon magnificis, generosis et venerabilibus Sebastiano a Mielec castellano Cracoviensi Brzestensique, Stanisłao Myszkowski de Mirow palatino et generali Cracoviensi, Rathnensique, Petro Zborowski Sandomiriensi, Stobnicensique, Joannę Sierakowski Lanciensi, Przedecensique, Joanne de Służewo Brzestensi et Coninensi, Międzirzicensique, Joannę Firlej de Dambrowica Lublinski, Regni Nostri marszałco supremo, Rohatinensique, Andrea Dembowski Belzensi, Rubieszoviensique palatinis, Stanisłao Sobek de Sulejów Sandomiriensi, Regni Nostri thesaurario ac Tiszowiecensi, Malogostensique, Andrea Dembowski Siradiensi Lanciensi, Stanisłao Słupecki Lublinski, Hieronimo Ossoliński Sandecensi, Joanne Sieniński de Pomorzany Zarnoviensi castellanis et capitaneis, Valentino Dembiński de Dembiany Regni Nostri cancellario, Francisco Krasiński Regni Nostri vicecancellario, praeposito Plocensi, archidiacono Calissieni, Cracoviensi, Gnesnensi, Lovicensique canonico, Stanisłao Sandivogio Czarnkowski commendore Poznaniensi, Stanisłao Ossowski cantore Gnesnensi, Curiae Nostrae referendariis, Joannę comite in Tenczin Lublinski capitaneo, Joanne Borkowski praeposito Lanciensi, Cracoviensi, Warszoviensique canonico, Joanne Zaborowski praeposito Sandomiriensi, Joannę Leszniowski capitaneo Dolinski, Stanisław Krasicki aulicis et secretariis Nostris, sincere et fidelibus dilectis. Datum per manus magnifici Valentini Dembiński, Regni Nostri cancellarii etc., sincere Nobis dilecti. Sigismundus Augustus Rex subscripsit.**

XII. MANDATUM DE MONETA CZESSINENSI [28 LIPCA 1569 R.]

Zygmunt August etc. Wszystkim wobec i każdemu z osobna, którym to należy wiadomo czynimy, iż My z powinności naszej przestrzegając tego, aby poddani Nasi w Koronie i w państwach Naszych mieszkający prze wnoszenie złej a fałszywej monety szkód i utrat nie cierpieli ani odnosili, przeto mając pewną wiadomość o kwartnikach i groszach czesseńskich¹, iż są złe i fałszywe, których już po części najduje się i pokazuje w Koronie Naszej, za uchwałą i mocą sejmu nieniejszego tak najdujemy i srodze rozkazujemy, aby żaden tak z poddanych Naszych, iako też i z innych postronnych ludzi, którzy tu do państw Naszych przyjeżdżają, kwartni-

¹ Zapewne: cieszyńskich.